

Historical Aveilut: Yom HaShoah, The Omer, and The Three Weeks

Part I - The Tension Between Preservation and Martyrdom

ויקרא פרק יח פסוק ה

וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חַקְתִּי וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאֲדָם וְחִי בָהֶם אֲנִי יְקַוֶּה:

ויקרא פרק כב: לא-לג

(לא) וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוַתִּי וַעֲשִׂיתֶם אִתְּם אֲנִי יְקַוֶּה:

(לב) וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת־שֵׁם קִדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְקַוֶּה מִקְדָּשְׁכֶם:

(לג) הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהֵיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְקַוֶּה:

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה

.1

הלכה א: כל בית ישראל מצווין על קדוש השם הגדול הזה שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל, ומוזהרין שלא לחללו שנאמר ולא תחללו את שם קדשי, כיצד כשיעמוד עובד כוכבים ויאנוס את ישראל לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה או יהרגו יעבור ואל יהרג שנאמר במצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, וחי בהם ולא שימות בהם, ואם מת ולא עבר הרי זה מתחייב בנפשו.

הלכה ב: במה דברים אמורים בשאר מצות חוץ מעבודת כוכבים וגלוי עריות ושפיכת דמים, אבל שלש עבירות אלו אם יאמר לו עבור על אחת מהן או תהרג, יהרג ואל יעבור...

הלכה ג: וכל הדברים האלו שלא בשעת הגזרה אבל בשעת הגזרה והוא שיעמוד מלך רשע כנבוכדנצר וחביריו ויגזור גזרה על ישראל לבטל דתם או מצוה מן המצות, יהרג ואל יעבור אפילו על אחת משאר מצות בין נאנס בתוך עשרה בין נאנס בין לבין עובדי כוכבים.

רש"י ויקרא פרק כב פסוק לב

.2

מה תלמוד לומר ונקדשתי, מסור עצמך וקדש שמי. יכול ביחיד, תלמוד לומר בתוך בני ישראל, וכשהוא מוסר עצמו, ימסור עצמו על מנת למות, שכל המוסר עצמו על מנת הנס, אין עושין לו נס, שכן מצינו בחנניה מישאל ועזריה שלא מסרו עצמן על מנת הנס, שנאמר (דניאל ג יח) והן לא, ידיע להוא לך מלכא די לאלהך לא איתנא פלחין וגו', מציל ולא מציל, ידיע להוא לך וגו':

What is the meaning of 'I shall be sanctified' – to sacrifice yourself and to sanctify My name. One could have thought that this refers to an individual, thus we are taught 'amongst the children of Israel'. And when one is in such a situation, offer oneself expecting to die, for all who offer themselves expecting a miracle, no miracle will be performed for them, as we find with Hanania, Mishael and Azararia (in the Book of Daniel) who did not give up their lives expecting a miracle.

לקח טוב ויקרא פרשת אמור דף סב עמוד א (Midrash Lekach Tov, (Greece 12th C)

.3

ונקדשתי בתוך בני ישראל. מסור אתה עצמך למיתה להקדיש את שמי בתוך בני ישראל במרובין. מכאן אמרו כל המוסר עצמו על מנת לעשות לו נס אין עושין לו נס. ושלא לעשות לו נס עושין לו נס שכן מצאנו בחנניה מישאל ועזריה שאמרו (לנבוכדנצר) (דניאל ג) לא השחין אנחנו על דנה פתגם להתבותך:...

ואני כותב להיות זכרון מעשה שעשו קדושי עליון קהל מגנצ"א שמסרו עצמם ואת נשיהם ובניהם ובנותיהם ביום אחד בפרס חג שבועות ונשחטו כאיש אחד על קידוש שם אלהי ישראל בשנת דתתנ"ו לבריית העולם כשנתנו יד יושבי הארץ לעלות לרשת משכנות עליון. ועליהם ועל כיוצא בהם הכתוב אומר (יואל ד) ונקיתי דמם לא נקיתי

And I shall be sanctified amongst the children of Israel... And I write this as a memorial to the deed of the holy ones of Magentza who sacrificed their lives, and those of their wives and children on a day around Shavuot, and were slaughtered as one in the sanctification of the name of the God of Israel in the year 1096... And of these is it said, 'those who have shed their blood I will not forgive' (Yael 4:21)...

The Shabbes Yid – Rabbi Yona Emanuel describing Rabbi Shimon Dasberg of Groningen

We were taking apart silk cocoons. It was easy work, done while sitting down, although in terms of Shabbat it was forbidden labour – taking something apart, a Torah prohibition!... I sat across from Rabbi Dasberg. To this day I can see him before my eyes. Suddenly the rabbi sighed and said, "We're forgetting that today is Shabbat!" And Rabbi Dasberg explained: "I know we're allowed to work, but we are not allowed to forget that today is Shabbat; there's no dispensation for that. No dispensation". After a brief silence, he continued: "One of us should sit here but not work, just sit and not work, not take apart cocoons. Then we'll all feel that today is Shabbat".

We were in shock. Our lives were all at risk and the rabbi was warning that we were forgetting it was Shabbat. We accepted the rabbi's proposal and that's what we did.

Many Jews acted as Rabbi Dasberg did, observing 'reminders' of Shabbat, the festivals, sukkah, tefillin, the High Holidays, and Pesach in their barracks and on their bunks. Jews went to great lengths to do things that in normal times would have been halachically meaningless, so as not to forget the Torah and its precepts. As Sarah Katan recorded, 'the matza on Pesach wasn't kosher, but it existed. It kept us from forgetting. It served as a means of preserving the memory of the Pesach holiday'.

(Farbstein, *Hidden in Thunder*, p.165)

Part II - Historical and Individual Mourning in Halacha

4. שולחן ערוך יורה דעה הלכות קריעה סימן שמ, סעיף לח

הרואה ערי יהודה בחורבן, או ירושלים או בית המקדש, חייב לקרוע.

5. תלמוד בבלי מסכת תענית דף ל עמוד א - Talmud Bavli, Masekhet Ta'anit 30a

תנו רבנן: כל מצות הנוהגות אבל נוהגות בתשעה באב: אסור באכילה ובשתיה, ובסיכה ובנעילת הסנדל, ובתשמיש המטה, ואסור לקרות בתורה בנביאים ובכתובים, ולשנות במשנה בתלמוד ובמדרש ובהלכות ובאגדות

Our Rabbis taught: all the mitzvot practiced by an *avel* (a mourner in the week of shiva) are practiced on Tisha B'Av: eating and drinking is prohibited as are anointing, leather shoes and sexual intercourse. And it is forbidden to read from the Tanach, to learn mishnayot, Talmud, midrash, halacha or aggada.

6. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מג עמוד ב - Talmud Bavli, Masekhet Yevamot 43b

אלא אמר רב אשי: שאני אבילות חדשה מאבילות ישנה, ושאני אבילות דרבים מאבילות דיחיד

Said Rav Ashi – New mourning is distinguished from old mourning, and communal mourning is distinguished from individual mourning.

However in the Megillat Setarim, engagements are permitted even on Tisha B'Av

8. **Rav Soloveitchik, *Historical and Individual Mourning***

In individual mourning, betrothal is forbidden. Man, vanquished by death, suffers self-deg. There is no use in continuing the struggle, and he submits himself to his cruel fate. But it is permissible to betroth on Tish'ah be-Av. The whole dimension of despair and resignation, the notion of the mourner being unworthy of his own existential experience, sitting like a leper on a heap of ashes, bankrupt and forlorn, is contrary to the very gist of *avelut de-rabbim*. There, the mourner is not the individual but the nation, the covenantal community, which must never lose hope or faith. No matter how difficult times are, no matter how great the loss is, however dreary and bleak the present seems, the future shines with a brilliant glow full of promise. The messianic hope has never vanished; the people have never been enveloped by the dark night of despair. While the Temple was being consumed by the purple flames of destruction, R. Yohanan ben Zakkai was already planning the future redemption.